



Aan de voorzitter, leden en plv. leden van de Vaste
Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Nieuwegein, 30 november 2017

Betreft: begrotingsbehandeling OCW 2018

Geachte dames en heren,

In week 49 vindt de plenaire behandeling van de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap plaats. Met het oog hierop vraagt de industriecoalitie uw aandacht voor het tekort aan technisch personeel en de innovatie van ons onderwijs.

Een korte introductie: De Industriecoalitie van Bouwend Nederland, FME, Koninklijke Metaalunie en UNETO-VNI vertegenwoordigt ruim 27.000 bedrijven met 600.000 werknemers en een omzet van 140 miljard euro. De Industriecoalitie ziet grote kansen om ons land beter en duurzamer te maken. De komende jaren zijn daarvoor vele technische vakmensen op alle niveaus nodig. Een nieuw kabinet moet daarom topprioriteit geven aan een landelijk dekkend aanbod van techniekopleidingen: iedereen moet toegang kunnen krijgen tot techniekonderwijs.

De bouw en de industrie kampen met een tekort aan goed opgeleide technici. De komende jaren dreigt dat alleen maar erger te worden. Dit voorjaar meldde UWV al een ernstig gebrek aan timmerlieden, metselaars en installatiemonteurs. De installatiebranche heeft de komende jaren 20.000 vacatures per jaar die nauwelijks in te vullen zijn en de technologische industrie, grote en mkb-bedrijven, heeft tot 2030 120.000 nieuwe werknemers nodig. 20 tot 25% van de bedrijven in de sector geeft thans aan dat personeelstekorten een belemmering zijn voor hun huidige bedrijfsactiviteiten en hun toekomstige ontwikkeling. In 2016 berekende het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) al dat de bouw de komende vijf jaar 40.000 werknemers tekort komt. Belangrijke ambitie-agenda's zoals Smart Industry, de Bouwagenda en de Energietransitie komen ernstig onder druk te staan en daarmee de (economische) groei en ontwikkeling in ons land. De urgentie is hoog.

De industriecoalitie vraagt actie. De doelstellingen van het Techniekpact moeten tot tastbaar resultaat leiden, de doorstroom in technische opleidingen moet vergroot en een betere aansluiting van het onderwijs op de ontwikkeling van de arbeidsmarkt en de digitalisering van de maatschappij is nodig. Daarnaast moet, met voorrang, werk gemaakt worden van een leven lang ontwikkelen door de flexibilisering van het beroepsonderwijs langs de lijn van beroeps-begeleid en –gericht leren en het aanpakken van het lerarentekort. Wij vragen u deze onderwerpen te betrekken bij de behandeling van de begroting van OCW.



Vmbo-techniek en mbo

De industriecoalitie is positief over de 100 miljoen extra voor vmbo-techniek. Er moeten wel meer garanties komen voor de doorstroom van vmbo naar mbo. Het geld moet voor dit doel wordt bestemd (geoomerkt). Structurele samenwerking met het mbo is een belangrijke voorwaarde voor succes. Ons beroepsonderwijs vormt jongeren en leidt op voor een mooi diploma en werk op niveau. Kortom, een goede start op de arbeidsmarkt. Arbeidsmarkt relevant opleiden is daarom van groot belang; werk kunnen doen waar je voor geleerd hebt op school. We vragen de overheid en het onderwijs hier met ons werk van te maken. Daarvoor moeten in de regio bindende afspraken met en tussen scholen worden gemaakt. De overheid wordt gevraagd dit te stimuleren en faciliteren met inzet en capaciteit van Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB).

De industriecoalitie vraagt om de in het regeerakkoord beschikbaar gestelde middelen voor vmbo-techniek te oormerken voor de houdbaarheid van vmbo-techniek. Daarnaast moeten regionale afspraken voor arbeidsmarktrelevant opleiden worden gestimuleerd, ondersteund door extra inzet van SBB om de in- en doorstroom naar het mbo te versterken.

Tekort aan techniek docenten

De 'showstopper' in het technisch onderwijs is het (dreigende) tekort aan techniekdocenten. Dit manifesteert zich op het vmbo, mbo en ook in het hoger onderwijs. Het gaat hier om problematiek met meervoudige oplossingsrichtingen, die allen ingezet moeten worden. De hybride docent biedt de helpende hand: een specialist uit het bedrijfsleven die onderwijs kan verzorgen voor een bepaald vak in het technisch onderwijs. Daarnaast kan onderwijspersoneel uit onze bedrijfs(tak)scholen meer ingezet worden in het vmbo en mbo. De overheid moet deze samenwerking stimuleren. Dat kan door de bevoegdheidseisen en flexibele lerarenopleiding meer op de praktijk af te stemmen om zo onderwijspersoneel slim in te zetten.

Wij willen in nauwe samenwerking met het kabinet een adequaat plan opstellen om het tekort aan techniekdocenten aan te pakken. Wij vragen u er bij het kabinet op aan te dringen hier spoedig medewerking aan te verlenen.

Voortzetting Techniekpact

Binnen Techniekpact hebben we met de partners enorme stappen gezet in de afgelopen periode. De industriecoalitie steunt het streven van het nieuwe kabinet om het Techniekpact voort te zetten. Het blijft hard nodig op een praktische manier verder te werken aan de doelstelling van het Techniekpact: 4 op de 10 studenten kiezen voor techniek. Het bedrijfsleven levert daar al een financiële bijdrage aan. Voor de publiek-private samenwerking zijn ook voldoende overheidsmiddelen nodig.

Wij verzoeken u bij het kabinet aan te dringen om het Techniekpact voort te zetten en er voldoende financiële middelen voor vrij te maken.

Numerus Fixus

De numerus fixus bij de technisch wetenschappelijk opleidingen werkt contraproductief. Voorkomen moet worden dat Technische Universiteiten zich genoodzaakt zien om hun deuren voor studenten te sluiten. Dit belemmert mensen om hun talenten te ontwikkelen en remt groei en innovatie. Het kabinet moet daarom het bekostigingssysteem in het hoger onderwijs herzien. Met het beschikbaar stellen van (tijdelijk) personeel en ruimte kunnen bedrijven helpen als technische universiteiten capaciteitsproblemen ervaren.

De industriecoalitie vraagt u er bij het kabinet op aan te dringen om voldoende financiële middelen voor technische opleidingen in het hoger onderwijs beschikbaar te stellen, zodat de numerus fixus bij de technische opleidingen wordt voorkomen.



Onderwijsinnovatie

Veel van de beroepen in de industrie en de bouw gaan veranderen. Ook de energietransitie vraagt om noodzakelijke vernieuwing van beroepsopleidingen. Het Bouw Informatie Model (BIM) en Smart Industry worden geïmplementeerd in bedrijven en leiden tot de urgentie van vernieuwing. Technische beroepsopleidingen moeten worden vernieuwd en aangepast aan nieuwe technologieën, materialen en productieprocessen. Daarnaast moeten de vaardigheden van de 21^{ste} eeuw een plaats krijgen in het hele (beroeps)onderwijs. Het beroepsonderwijs moet daarvoor samen met bedrijven werken aan de innovatie van opleidingen. Het bedrijfsleven wil daarvoor ook het initiatief kunnen nemen.

We verzoeken u het kabinet te vragen het regionaal investeringsfonds mbo anders in te richten met een adequate en evenwichtige verdeling van middelen, zeggenschap en regie, waarbij het bedrijfsleven intensief betrokken wordt.

Leven lang ontwikkelen

In het regeerakkoord spreekt het kabinet ambitie uit om werk te maken van leven lang ontwikkelen. De snelle ontwikkelingen in de techniek vragen om scholing van werknemers. Publiek bekostigde onderwijsinstellingen hebben nu een bescheiden rol in het opleiden van volwassenen. Verdere experimenten voor flexibiliteit en vraag-financiering in het beroepsonderwijs zijn nodig. De bedrijfstakscholen en opleidingsbedrijven vervullen een structurele rol in het vormgeven van het beroepsonderwijs voor werkenden. Zij hebben de contacten in de scholingsmarkt met bedrijven, geven het beroepsonderwijs vorm en beschikken over veel ervaring. In de nieuw te starten pilots in het mbo moeten zij een rol van betekenis krijgen.

We vragen u de experimenten voor flexibel mbo en vraagfinanciering mét het bedrijfsleven vorm en inhoud te geven. In navolging van het experimenten van hoger onderwijs moet een ontwikkelbudget van 25 miljoen geormerkt worden voor het mbo.

Slot

De urgentie is groot. Naast het terugdringen van het tekort aan personeel ligt er een grote uitdaging bij het innoveren van het onderwijs en leven lang ontwikkelen. En als wij er niet in slagen om voldoende instroom bij techniekopleidingen te realiseren, dan zet dit een rem op de economische ontwikkeling. Wij vragen de politiek het techniekonderwijs in al zijn facetten de komende jaren topprioriteit te geven.

Hoogachtend,

Fried Kaanen
Koninklijke Metaalunie

Ineke Dezentjé Hamming
FME

Doekle Terpstra
UNETO-VNI

Maxime Verhagen
Bouwend Nederland

koninklijke
metaalunie

FME  **POWERED
BY DUTCH
TECHNOLOGY**

UNETO-VNI 


Bouwend Nederland
de vereniging van bouw- en infrabedrijven